

CASTELLS CATALANS

GALLIFA

Nom del castell: Gallifa
Data de construcció: segle X
Municipi: Gallifa
Comarca: Vallès Occidental
Altitud: 633 m
Coordenades: E 426139.0, N 4615727.5 (ED50 UTM 31N). Longitud: 2° 6' 40.84"
Latitud: 41° 41' 16.98" (GPS)
Com arribar-hi: després de passar el nucli habitat de Gallifa cal seguir la carretera BP-1241 que du a Sant Llorenç Savall i ultrapassat el Km 6 es pren una pista que condueix al castell, ben visible de lluny estant.

El primer esment del castell apareix en un document del 999, data en què el comte de Barcelona tramet una venda al vicari Bonfill. Fou possessió comtal i l'origen del llinatge Gallifa, que es mantingué fins que després del 1115, quan Bernat Ramon de Gallifa féu testament, es va establir un condomini entre les famílies Gallifa-Maçanet i els Rocafort.

A partir d'aquest moment, les notícies de la família Gallifa són molt imprecises. En canvi, els Rocafort mantingueren la possessió del castell fins al final del s. XIII, moment en què Humbert de Rocafort el va vendre.

Al s. XIV el senyorejava la família Gassius, que en tenia el domini útil, però no el jurisdiccional, en poder del rei. L'any 1357, el rei Pere III va transferir la jurisdicció dels castells de Gallifa, Montmany i el Figueró a Ramon de Centelles. De la família Centelles va passar el 1551 a la família Girbau, que el va mantenir fins el 1596. Des d'aquest moment i durant tot el s. XVII va estar en mans de la família Taiadella; va tornar als Girbau al s. XVIII.

L'església apareix esmentada l'any 1060, però no és fins al 1078 en què ho fa com a parròquia. Hi ha notícies documentals de l'any 1670 d'obres de restauració o reconstrucció. L'any 1868, amb la reorganització parroquial, perd la funció de parròquia i passa a dependre de Sant Sebastià de Montmajor. L'any 1924, com que l'edifici amenaçava ruïna, es va baixar la Mare de Déu a Gallifa. Tot seguit, s'aprofità bona part del material de la teulada per a re-

parar la parròquia de Sant Pere i Sant Feliu. L'any 1985 va ser consolidada i restaurada, i es va dedicar a la Mare de Déu de l'Ecologia.

Les restes del castell

De tot el conjunt defensiu que constituïa el castell només en resten alguns panys de les muralles que encerclen el cim del turó. Justament aquí se situa la capella fortificada i prop seu encara es poden veure restes d'altres construccions: la part baixa d'una torre exempta de planta circular i alguns basaments d'unes edificacions residencials. Sembla que l'accés al recinte casteller devia coincidir amb l'actual, ja que en aquest punt queda resguardat per una bestorre que devia servir de control i defensa. Aquesta bestorre, de planta quadrada, té dos pisos oberts a l'interior del recinte: l'inferior és cobert per una volta de mig punt feta amb pedres disposades a plec de llibre. Els panys de la muralla són oberts per diverses espitlleres, distribuïdes regularment. L'aparell s'ha fet amb pedra de paredar de cares aplanades.

L'església

És un edifici senzill d'una sola nau rectangular, coberta amb volta de canó seguit, i absis semicircular cobert amb volta de quart d'esfera. L'alçada de l'edifici fa el doble del que és habitual, com correspon a una

fortificació. Tan sols té tres finestres obertes als murs oest i sud i a l'absis, totes d'arc de mig punt i doble esqueixada. La porta d'entrada és al mur sud, i també en aquest mur s'alça el campanar, de paret i de dos ulls. L'exterior de l'església presenta un sol element decoratiu: les arcuacions cegues i les bandes llombardes de la part baixa de l'absis. En conjunt, aquesta construcció es pot situar entre els segles XI i XII.

Nota: extret del volum *El Vallès de la Catalunya Romànica* d'Editorial Pòrtic, octubre de 1999.

Jordi Gironès Vilardebò
Abril de 2011

